

Asia C-58/20

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

4.2.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Bundesfinanzgericht (Itävalta)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

30.1.2020

Valittaja:

K

Vastapuolena oleva viranomainen:

Finanzamt Linz

Pääasian oikeudenkäynnin ja ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Ulkoistetun palvelun arvonlisäverovapautus (tiettyjen verotustehtävien hoitaminen) direktiivin 2006/112/EY 135 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitetun erityisen sijoitusrahaston hallinnoinnin yhteydessä

Ennakkoratkaisukysymykset

Onko direktiivin 2006/112/EY 135 artiklan 1 kohdan g alakohtaa tulkittava siten, että erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnin käsitteeseen on sisällytettävä myös rahastoyhtiön kolmannelle osapuolelle siirtämät verotukseen liittyvät tehtävät, jotka muodostuvat osuudenhaltijan rahastotulojen lainmukaisen verotuksen varmistamisesta?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY 135 artiklan 1 kohdan g alakohda

Siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 85/611/ETY 1 artiklan 2 kohta, 5g artikla ja liite II (sellaisena kuin se on nykyään 13.7.2009 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/65/EY)

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Vuoden 1994 liikevaihtoverolain (Umsatzsteuergesetz 1994, BGBl. 663/1994, sellaisena kuin se oli julkaistuna virallisessa lehdessä BGBl. I 24/2007 ja BGBl. I 112/2012) 6 §:n 1 momentin 8 kohdan i alakohda)

Vuoden 1993 sijoitusrahastoista annettu laki (Investmentfondsgesetz 1993, BGBl. 532/1993, sellaisena kuin se oli julkaistuna virallisessa lehdessä BGBl I 69/2008), erityisesti 40 §, ja vuoden 2011 sijoitusrahastoista annettu laki (InvFG 2011, BGBl. I 77/2011), erityisesti 2 §:n 1 momentin 1 kohta, 3 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohta, 5 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1 kohta, 28 §, 30 §:n 4 momentti, 42 § ja 186 §

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, johon viitataan

Tuomio 4.5.2006, Abbey National plc, C-169/04; tuomio 7.3.2013, GfBk Gesellschaft für Börsenkommunikation mbH, C-275/11; tuomio 13.3.2014, ATP PensionService A/S, C-464/12; tuomio 9.12.2015, Fiscale Eenheid X NV cs, C-595/13; tuomio 5.6.1997, SDC, C-2/95; tuomio 13.12.2001, CSC, C-235/00; tuomio 26.5.2016, Bookit Ltd, C-607/14; tuomio 25.7.2018, DPAS Ltd, C-5/17; tuomio 3.10.2019, Cardpoint GmbH, C-42/18; tuomio 28.7.2011, Nordea, C-350/10; tuomio 6.10.1982, CILFIT, 283/81

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä pääasiassa

- 1 Vuosina 2008–2014 useat pääomasijoitusyhtiöt (Kapitalanlagegesellschaft; vuoden 2011 sijoitusrahastoista annetun lain terminologian mukaan Verwaltungsgesellschaft eli hallinnointiyhtiö (ts. rahastoyhtiö)) ulkoistivat osuudenhaltijoiden verotuksen kannalta merkityksellisten arvojen määrittäystä koskevat tietyt palvelut valituksen tehneelle K:lle. K laskutti tiettyjen tuloveroja ja sijoitusrahastoja koskevien oikeudellisten sääntöjen mukaan suorittamansa palvelut, jotka eivät liittyneet viime kädessä salkunhoidon muodostamaan pääasialliseen toimintaan vaan osuudenhaltijan rahastotulojen lainmukaiseen verotukseen, ilman arvonlisäveroa, koska palvelut kuuluivat K:n käsityksen

mukaan vuoden 1994 liikevaihtoverolain 6 §:n 1 momentin 8 kohdan i alakohdassa (direktiivin 2006/112/EY 135 artiklan 1 kohdan g alakohdassa) tarkoitetun erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnin verovapautuksen alaan. Verohallinnon mukaan vapautusta ei pitäisi soveltaa, koska palvelut eivät ole unionin tuomioistuimen edellyttämällä tavalla erityisiä ja olennaisia vapautetuille hallinnointipalveluille eivätkä myöskään riittävän itsenäisiä.

- 2 Pääomasijoitusyhtiöllä on lakisääteinen velvollisuus antaa osuudenhaltijoille kaikki tiedot, jotta nämä voivat hoitaa vero-oikeudelliset ilmoitus- ja todistusvelvollisuutensa. Lain mukaan pääomasijoitusyhtiö oli erityisesti velvollinen ilmoittamaan osuudenhaltijan tuloveron kannalta merkitykselliset verotusarvot, joista pääomasijoitusyhtiö oli vastuussa. Sen vuoksi pääomasijoitusyhtiön oli suoritettava erilaisia verotukseen liittyviä laskelmia. Niihin liittyvien lainsäännösten tavoitteena oli viime kädessä osuudenhaltijan rahastotuottojen oikea verotus.
- 3 Moni pääomasijoitusyhtiö oli antanut verolaskelmien ja vakioilmoitusten laatimisen K:n tehtäväksi. Arvopapereiden säilyttäjä, jolle rahastokirjanpito oli ulkoistettu, antoi rahastokirjanpidon merkitykselliset arvot K:n käytettäväksi. Pääomasijoitusyhtiö toimi kuitenkin edelleen muodollisesti veroedustajana, joka toimitti ilmoituksen selvittelykeskukselle. Pääomasijoitusyhtiöt hyväksyivät K:n laatimat verolaskelmat tai ilmoitukset verotuksen kannalta merkityksellisistä arvoista sellaisinaan ja toimittivat tiedot selvittelykeskukselle.
- 4 Itse hoitamiensa laajojen hallinnointitehtävien lisäksi K:lta palveluja tilaavat pääomasijoitusyhtiöt ulkoistivat lisäksi erilaisia hallinnointitehtäviä useille kolmansille osapuolille. Yksi näistä ulkoistetuista toiminnoista oli K:lle siirretty verolaskelman laatiminen ja verotuksen kannalta merkityksellisten arvojen ilmoittaminen edellä kuvatun menettelyn yhteydessä pääomasijoitusyhtiön käytettäväksi antamien tietojen perusteella.
- 5 Sijoitusrahastojen tuottojen verotuksen verotuksellisten näkökohtien monimutkaisuuden vuoksi ja lainsäätäjän säätämien vastuiden vuoksi tehtävä ulkoistettiin usein muille palveluntarjoajille. Laissa nimenomaisesti sallittu ulkoistaminen ei kuitenkaan vaikuttanut pääomasijoitusyhtiön vastuuseen, se vastasi väistämättä toimeksiannon saaneen kolmannen osapuolen ulkoisesta toiminnasta. Sisäisesti K oli vastuussa pääomasijoitusyhtiölle siviilioikeudellista vastuuta koskevien yleisten sääntöjen mukaisesti, mikäli verotuksen kannalta merkityksellisten arvojen sen syyksi luettava virheellisyys annetussa ilmoituksessa aiheutti vahinkoa. K ei ollut vastuussa pääomasijoitusyhtiön sijoituspäätöksistä. K:lle ulkoistettuihin toimintoihin ei myöskään kuulunut sijoitusrahasto-osuuden arvon määrittäminen.
- 6 K teki valituksen ennakkoratkaisua pyytävään tuomioistuimeen Bundesfinanzgerichtiin (liittovaltion ylin verotuomioistuin) veroviranomaisen vuosia 2008–2014 koskevista arvonlisäveropäätöksistä, joilla sille määrättiin näistä palveluista arvonlisävero.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 7 **Veroviranomaisen** käsityksen mukaan unionin tuomioistuimen asian kannalta merkityksellisistä verosta vapautettua erityisten sijoitusrahastojen hallinnointia koskevista tuomioista käy ilmi, että yhteissijoitusyrityksistä annetun direktiivin liitteessä II mainitut palvelut voidaan joka tapauksessa vapauttaa verosta silloin, kun pääomasijoitusyhtiö suorittaa ne itse. Tällöin palvelut olisivat kuitenkin rahastoille ominaisia. Jos nämä palvelut suorittaisi ulkopuolinen hallinnoija, olisi tutkittava, täyttävätkö palvelut erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnin erityiset ja olennaiset tehtävät ja muodostavatko ne kokonaisuutena arvioiden erillisen kokonaisuuden. Se edellyttää esimerkiksi unionin tuomioistuimen tuomion GfBk mukaan, että ulkoistetulla hallinnointipalvelulla on luontainen yhteys erityisten sijoitusrahastojen hallinnointiin suppeassa merkityksessä (salkunhoitoon). Pääomasijoitusyhtiön tunnusomaista toimintaa on mainitun tuomion mukaan nimittäin yleisöltä hankittujen varojen yhteinen sijoittaminen arvopapereihin. Verotuksen kannalta merkityksellisten arvojen määrittäminen osuudenhaltijoiden verovelvoitteiden täyttämiseksi ei yksinään sinänsä ole luonteenomaista erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnille. Siinä on kyse pikemminkin veroneuvojille ja tilintarkastajille ja niihin verrattaville ammattilaisille ominaisista palveluista.
- 8 Verotuksen kannalta merkityksellisten arvojen määrittäminen verolaskentaa varten ja selvittelykeskukselle toimitettava ilmoitus ovat ainoastaan pääomasijoitusyhtiön veroedustajan verotuksellisen ilmoitusvelvollisuuden täyttämistä edeltävä suoritus. Tällaiset palvelut eivät ole tunnusomaisia erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnille eivätkä muodosta yhteissijoitusyrityksistä annetun direktiivin liitteessä II mainittujen palvelujen olennaista osaa. Lisäksi muiden suorittamat verotuksen kannalta merkityksellisten arvojen ilmoittamista edeltävät palvelut eivät muodosta kokonaisuutena arvioiden itsenäistä hallinnointitoimintaa. Edellytetty itsenäisyys olisi kyseessä vain, jos siirrettäisiin liitteessä II lueteltujen kaltaisia olennaisia keskitettyjä hallinnollisia tehtäviä ja jos nämä palvelut olisivat kokonaisuutena arvioiden itsenäisiä ja erityisiä ja olennaisia erityisen sijoitusrahaston hallinnoinnille. Pelkkä toiminnan mainitseminen direktiivin liitteessä II ei riitä. Myös K:n suorittamista palveluista saama pieni korvaus tukee käsitystä, että on kyse liitännäisistä palveluista.
- 9 **K** katsoo, että tuomion GfBk 22 kohdasta ja tuomion Fiscale Eenheid 77 kohdasta ilmenee, että erityisen sijoitusrahaston hallinnoinnille tunnusomaisia palveluja ovat yhteisen salkunhoidon lisäksi myös siihen kuuluvat (erityisesti yhteissijoitusyrityksistä annetun direktiivin liitteessä II mainitut) hallinnointipalvelut. Ulkoistaa ei missään tapauksessa tarvitse hallinnointipalvelun kokonaisuutta. Vapautettuina voidaan ulkoistaa myös yksittäisiä palveluja, kunhan niillä on luontainen yhteys pääomasijoitusyhtiölle tunnusomaiseen omaan toimintaan. Koska direktiivin liitteessä II mainitut palvelut ovat unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan erityisiä erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnille, vapautettava on myös palvelut, joilla on luontainen yhteys tällaisiin toimintoihin.

- 10 Jos ulkoistetaan toiminta, joka pääomasijoitusyhtiön pitäisi voimassa olevan lainsäädännön mukaan hoitaa muussa tapauksessa itse, on olemassa luontainen yhteys erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnille tunnusomaiseen palveluun. Tässä kyseessä olevia osuudenhaltijan verotuksen kannalta merkityksellisten arvojen määrittäystä koskevia palveluja tarvitaan vain sijoitusrahastojen alalla, joten kyse on joka tapauksessa rahastoille tunnusomaisesta ja olennaisesta palvelusta. Pääomasijoitusyhtiöt eivät edes saa suorittaa toiminnan tarkastukseen ja valvontaan liittyvien palvelujen kaltaisia palveluja, jotka on annettava säilytysyhteisön (arvopapereiden säilyttäjä) tehtäväksi, eivätkä ne näin ollen voi olla tunnusomaisia sen toiminnalle. Tästä syystä unionin tuomioistuin torjui tuomiossa Abbey National direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan g alakohdassa säädetyn vapautuksen sovellettavuuden tällaisiin palveluihin.
- 11 Veroviranomaisen siitä yleisestä näkemyksestä, että veroedustajan hoitama verotuksen kannalta merkityksellisten arvojen määrittäminen ja ilmoittaminen on veroneuvojille ja tilintarkastajille ja niihin verrattaville ammattilaisille ominainen palvelu, K toteaa, että ensinnäkin on olemassa lukuisia pääomasijoitusyhtiöitä, jotka hoitavat itse omalla vastuullaan veroedustajan tehtävät. Toiseksi on olemassa myös useita luottolaitoksia, jotka toimivat veroedustajina sellaisille sijoitusrahastoille, joita ei hallinnoida itse.
- 12 Mitä tulee kriteeriin, joka koskee ”kokonaisuutena arvioiden erillisen kokonaisuuden” muodostamista, K toteaa, ettei läheskään koko hallinnointitoimintaa tarvitse ulkoistaa, riittää, että ulkoistetussa toiminnassa on kyse rajattavissa olevasta hallinnointitoiminnasta. Tämä edellytys täyttyy joka tapauksessa verotuskohtelun omistussuhteiden perusteella vahvistuksen ja ilmoitettavien verotuksen kannalta merkityksellisten arvojen määrittämisen johdosta. Arvot siirretään tällöin rahaston tasolla tehtyjen tuottolaskelmien tai rahastokirjanpidon perusteella, mutta arvoja on mukautettava useaan kertaan voittojen verotusta koskevan asiantuntemuksen avulla. Tuomiosta GfBk käy ilmi, ettei se, että pääomasijoitusyhtiö tekee muodollisesti ilmoituksen selvittelykeskukselle, ole vapautuksen esteenä, sillä GfBk:n tapauksessa myös lopullisen päätöksen tekeminen jäi pääomasijoitusyhtiölle.
- 13 Olennaisen hallinnointipalvelun olemassaolon kannalta on riittävää, että palvelu on yhteisen sijoitustoiminnan asianmukaiselle hallinnoinnille ratkaisevaa ja ominaista ja sillä on tietty painoarvo. Näin ollen vapautusta voidaan soveltaa ulkoistettuun toimintaan, kun se korvaa hallinnointitoiminnan, jolla on luontainen yhteys pääomasijoitusyhtiön lähtökohtaisesti suorittamaan palveluun, ja kun suoritettua palvelua on kyse rajattavissa olevasta, ei pelkästään merkityksettömästä hallinnointitoiminnasta.
- 14 Koska pääomasijoitusyhtiö on sijoitusrahastoista annetun lain mukaan velvollinen antamaan osuudenhaltijalle kaikki tiedot, jotka tämä tarvitsee verovelvoitteidensa täyttämiseksi, ja sen on tätä varten laadittava verolaskelma ja ilmoitus verotuksen kannalta merkityksellisistä arvoista ja huolehdittava niiden julkaisusta, tällöin on joka tapauksessa kyse rahastoille ominaisesta erityisten sijoitusrahastojen

hallinnointitoiminnasta. Tätä tukee myös se, että yhteissijoitusyrityksistä annetun direktiivin liitteessä II ”hallinnoimisena” on mainittu myös veroilmoitusten tekeminen. Käsitteellä ”veroilmoitukset” ei K:n mukaan tarkoiteta ainoastaan muodollisten veroilmoitusten tekemistä vaan kaikenlaista verovelvollisuuksien täyttämiseen liittyvää toimintaa. K:lle ulkoistetusta palvelusta maksettava veroviranomaisen käsityksen mukaan pieni korvaus johtuu K:n ja toimeksiantavan pääomasijoitusyhtiön muista palvelusuhteista johtuvista erilaisista synergioista.

Ennakkoratkaisupyyntöön perusteet

- 15 Unionin tuomioistuin on jo useita kertoja pohtinut direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitetun jäsenvaltioiden määrittelemien erityisten sijoitusrahastojen hallinnointia koskevan vapautussäännöksen tulkintaa ja todennut, että myös ulkopuoliselle hallinnoijalle siirretyt hallinnointipalvelut voivat kuulua vapautuksen alaan, kun nämä palvelut täyttävät erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnin erityiset ja olennaiset tehtävät ja muodostavat kokonaisuutena arvioiden erillisen kokonaisuuden (ks. edellä mainitut tuomiot). Kun otetaan huomioon vireillä olevan hallintolainkäyttömenettelyn osapuolten näiden kriteerien erilaiset tulkinnat ja ristiriitaiset tavoitteet – yhtäältä on tavoitteena laaja soveltamisala, jotta myös piensijoittajat voivat sijoittaa varojaan arvopapereihin sijoitusrahastojen välityksellä laajasti hajautettuna arvonnäköalasta vapautettuina, ja toisaalta mainitun vapautuksen määrittelemiseksi käytettyjä ilmaisuja on tulkittava suppeasti, koska kyseessä on poikkeus – ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen käsityksen mukaan on edelleen epäselvää, mikä on erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnin käsitteen unionin oikeuden mukainen tulkinta. Käsiteltävänä olevat kysymykset nousevat esiin erityisesti sen vuoksi, että ulkoistetuilla palveluilla ei ole luontaista yhteyttä salkunhoidon pääasialliseen toimintaan, joka on yleisöltä hankittujen varojen yhteinen sijoittaminen arvopapereihin. Käsiteltävässä asiassa on kyse pikemminkin pelkistä hallinnollisista toiminnoista, jotka tapahtuvat osuudenhaltijan rahastotulojen lainmukaisen verotuksen varmistamiseksi tiettyjen veroja ja sijoitusrahastoja koskevien sääntöjen mukaisesti ja joilla on mahdollisesti vapautuksen soveltamiseen riittävä luontainen yhteys yhteissijoitusyrityksistä annetun direktiivin liitteessä II mainittuun hallinnoimiseen. Lisäksi on epäselvää, onko K:n hoitama palvelun osatekijä edellytyllä tavalla itsenäinen.
- 16 Tulkinnessa huomioon otettavan vapautussäännöksen tavoitteen mukaan tarkoituksena on helpottaa piensijoittajien sijoitusyritysten avulla tapahtuvaa arvopaperisijoittamista. Rahasto-osuuden omistamisen ja suoran sijoittamisen on oltava arvonnäköalasta neutraalia. Erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnille erityiset ja ominaiset palvelut on sen vuoksi lähtökohtaisesti voitava ulkoistaa verovapaasti ei-toivotun hinnannousun välttämiseksi. Unionin tuomioistuin totesikin tuomiossa GfBk (31 kohta) myös, että elinkeinonharjoittajaa, joka suorittaa vapautettua hallinnointipalvelua oman henkilöstön avulla, ei saa suosia sellaiseen elinkeinonharjoittajaan verrattuna, joka

on ulkoistanut kyseiset palvelut. Kysymyksiä herättää kuitenkin se, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan vapautussäännöksiä on poikkeussäännöksinä tulkittava lähtökohtaisesti suppeasti, minkä vuoksi unionin tuomioistuimen vapautusta mahdollisesti rajoittavat kriteerit (erityisyys, olennaisuus ja palvelun edellytetty itsenäisyys) voivat olla ristiriidassa vapautuksen huomioon otettavan tavoitteen kanssa.

- 17 Unionin tuomioistuimen edellä mainitut tuomiot SDC, CSC, Bookit Ltd, DPAS Ltd ja Cardpoint GmbH koskivat kulloinkin sovelletussa arvonlisäverodirektiivissä konkreettisesti mainittuja vapautettuja rahoituspalveluja, kuten tilisiirtoja ja maksuja koskevia liiketoimia tai liiketoimia, jotka koskevat tiettyjä arvopapereita. Esillä olevassa asiassa riidanalainen on kuitenkin vapautuksen soveltaminen huomattavasti laajemmin kuvattuun palveluun ”jäsenvaltioiden määrittelemien erityisten sijoitusrahastojen hallinnointi”. Unionin tuomioistuin on todennut tästä esimerkiksi (ks. tuomio SDC, 66 kohta), että palvelun, joka on erityinen tilisiirtoja koskeville liiketoimille, on oltava sellainen, että sillä siirretään varoja ja aiheutetaan oikeudellisia ja taloudellisia muutoksia. Unionin tuomioistuimen konkreettisten rahoituspalvelujen erityisyyttä koskevia lausumia ei sen vuoksi voi rajoituksetta soveltaa laajemmin määriteltyyn ”erityisten sijoitusrahastojen hallinnointiin” ainakaan siinä mielessä, että tässä yhteydessä erityinen voi olla ainoastaan palvelu, joka vaikuttaa suoraan rahaston taloudelliseen tilanteeseen (salkunhoito suppeassa merkityksessä). Tuomion *Fiscale Eenheid* (72, 73 ja 77 kohta) mukaan erityisiä voivat olla salkunhoidon tehtävien lisäksi myös yhteissijoitusyrityksistä annetun direktiivin liitteessä II (ei tyhjentyvästi) mainittujen tehtävien kaltaiset yhteissijoitusyritysten hallinnolliset tehtävät. Koska unionin tuomioistuin jätti tuomiossaan *Abbey National* nimenomaisesti noudattamatta komission ja Yhdistyneen kuningaskunnan käsitystä, jonka mukaan on käytettävä erityisen sijoitusrahaston hallinnoinnin käsitteen suppeaa tulkintaa, erityisen sijoitusrahaston hallinnointi ei lähtökohtaisesti rajoitu pelkkään salkunhoitoon sen suppeassa merkityksessä. Sen vuoksi unionin tuomioistuimen näiden konkreettisesti mainittujen vapautettujen rahoituspalvelujen erityisyyttä koskevia lausumia ei voida soveltaa erityisten sijoitusrahastojen hallinnointiin. Tässähän ei ole vapautettu vain ”yleisöltä hankittujen varojen yhteistä sijoittamista” vaan lähtökohtaisesti ”erityisen sijoitusrahaston hallinnointi”. Mainittuja tuomioita voidaan kuitenkin soveltaa ulkoistetun palvelun vapautusta koskevien yleisempien lausumien osalta. Epäselväksi jää, onko sijoittaja- ja sijoitusrahastokohtainen verotettavien tulojen määrittäminen osuudenhaltijan asianmukaisen verotuksen varmistamiseksi erityistä ja olennaista erityisen sijoitusrahaston hallinnoinnille ja onko tämä toiminta edellytetyllä tavalla itsenäistä.

Arviointi tavoitteen mukaan

- 18 Tuomiossa *Abbey National* oli kyse yhtäältä säilytysyhteisön palveluista, joiden avulla huolehdittiin lainsäädännön ja rahaston sääntöjen noudattamisesta, ja toisaalta ulkopuolisen hallinnoijan erilaisista hallinnollisista ja kirjanpidollisista

palveluista (viimeksi mainitusta jäljempänä kohdassa ”Arviointi luontaisen yhteyden perusteella”).

- 19 Lainsäännösten ja rahaston sääntöjen noudattamiseen liittyvien palvelujen osalta unionin tuomioistuin päätti, etteivät ne ole tunnusomaisia erityisen sijoitusrahaston hallinnoinnille. Unionin tuomioistuin perusteli tätä sillä, ettei kyseisten palvelujen tavoitteena ole salkkujen rakentaminen ja hallinnointi merkitsijöiden osuuksien hankinnasta saaduilla tuloilla. Palvelujen tavoitteena on pikemminkin varmistaa, että yhteissijoitusyritysten hallinnointi tapahtuu lain mukaisesti. Palvelut eivät näin ollen liity yhteissijoitusyritysten hallinnointiin vaan niiden toiminnan valvontaan ja tarkastukseen.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen käsityksen mukaan unionin tuomioistuimen lähtökohtana ei ole se, onko kyse hallinnointipalvelun lainsäädäntöön tai sopimukseen perustuvasta ulkoistamisesta, vaan pelkästään toiminnan tavoite. Arvopapereiden säilyttäjäien valvontatoiminnan tavoitteena on lainmukainen hallinnointi sijoittajansuojan varmistamiseksi, kun taas pääomasijoitusyhtiön tunnusomaisen toiminnan tavoitteena on helpottaa piensijoittajien yhteistä arvopapereihin sijoittamista ja hallita muodostuvia salkkuja. Tämän toiminnan vapautuksen tavoitteena on, ettei sijoittajien tarvitse maksaa palkkioista arvonnisäveroä kuten arvopapereitä suoraan hankkiessaan ja hallinnoidessaan.
- 21 Myös tuomiossa *Fiscale Eenheid* (77 ja 78 kohta) unionin tuomioistuimen lähtökohtana oli tavoite. Nyt käsiteltävään asiaan sovellettuna siitä voisi seurata seuraavaa: hallinnointi- ja kirjanpito toiminta, jonka tavoitteena on osuudenhaltijoiden tuottojen lainmukainen verotus, ei ole tunnusomaisia rahaston toiminnalle, vaan se tapahtuu tulonhankinnan erilaisten lakisäateisten edellytysten vallitessa. Olisi ehkä otettava huomioon, että käsiteltävänä olevassa tilanteessa rahastojen tuottojen verotukseen sovelletaan hyvin erityisiä sijoitusrahastoja koskevia määräyksiä.
- 22 Jos unionin tuomioistuin ei pidä oikeussäännösten noudattamisen valvontaa sen yleisen tavoitteen johdosta tunnusomaisena erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnille, tämä voisi koskea myös toimintoja, joiden tavoitteena on niiden oikeusperustan mukaan osuudenhaltijan lainmukainen verotus. Sen vuoksi herää kysymys, onko toiminta, jonka tavoitteena on osuudenhaltijoiden tulojen lainmukainen verotus, tunnusomaista erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnille.

Arviointi luontaisen yhteyden perusteella

- 23 Tuomiossa *Abbey National* oli kyse myös ulkopuolisen hallinnoijan erilaisista hallinnollisista ja kirjanpidollisista palveluista. Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ja komissio katsoivat, että säännöstä on tulkittava suppeasti sellaisessa muodossa, että vapauttaa voidaan vain hallinnointipalvelut, joilla on luontainen yhteys salkunhoitoon ja jotka vaikuttavat sen vuoksi suoraan rahaston taloudelliseen tilanteeseen (hallinnointipalvelun käsitteen suppea tulkinta).

- 24 Unionin tuomioistuin ei noudattanut tätä näkemystä: pelkän salkunhoidon lisäksi voidaan vapauttaa myös yhteissijoitusyrityksistä annetun direktiivin liitteessä II mainitut hallinnointipalvelut, sillä ne ovat yhteissijoitusyritykselle tunnusomaisia toimintoja (tuomio Abbey National, 64 kohta). Toiminta muodostuu nimittäin yleisöltä hankittujen varojen yhteisestä sijoittamisesta arvopapereihin. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemyksen mukaan unionin tuomioistuimen kyseisen tuomion 70 kohdassa esittämästä rajoituksesta on kuitenkin pääteltävä, että direktiivin liitteessä II mainitut palvelut ovat joka tapauksessa erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnille tunnusomaisia ja vapautettuja, jos pääomasijoitusyhtiö suorittaa ne itse. Jos palvelut suorittaa ulkopuolinen hallinnoija, niitä voidaan 70 kohdan mukaan pitää verosta vapautettuina palveluina ainoastaan silloin, jos ne muodostavat kokonaisuutena arvioiden erillisen kokonaisuuden, joka täyttää erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnin erityiset ja olennaiset tehtävät (näin myös tuomiossa GfBk, 21 kohta). Kansallisen tuomioistuimen tehtäviin kuuluu päättää, täyttyykö tämä edellytys (73 kohta). Unionin tuomioistuin ei sulje tätä pois muttei myöskään vahvista, joten tuomion Abbey National jälkeenkin jää epäselväksi, ovatko kyseisessä tuomiossa käsiteltävänä olleet laajat hallinnointipalvelut erityisiä erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnille.
- 25 Muita tähän liittyviä päätelmiä voidaan kenties tehdä tuomion GfBk perusteella. Kyseisen tuomion 23 kohdassa unionin tuomioistuin toteaa, että on kyse vapautetusta toiminnasta, jos sillä on luontainen yhteys pääomasijoitusyhtiölle ominaiseen toimintaan siten, että sillä täytetään erityisen sijoitusrahaston hallinnoinnin erityiset ja olennaiset tehtävät. Jos tämän jälkeen voitaisiin edelleen katsoa, että myös rahasto-osuuden omistajan tulojen määrittäminen on sijoitusrahastolle kuuluva ja ominainen palvelu, tätä on seuraavan 24 kohdan mukaan kuitenkin mahdollisesti vielä rajoitettava. Siinä unionin tuomioistuin toteaa, että palveluilla, jotka muodostuvat varallisuuseriä koskevien osto- ja myyntisuositusten osoittamisesta pääomasijoitusyhtiölle, on luontainen yhteys pääomasijoitusyhtiölle tunnusomaiseen toimintaan, jona on yleisöltä hankittujen varojen yhteinen sijoittaminen arvopapereihin.
- 26 Unionin tuomioistuin ei käsittele kyseisen tuomion 22 kohdassa myös tunnusomaisiksi todettuja hallintotehtäviä, jotka on mainittu direktiivin liitteessä II, enää sen jälkeen. Tämä voi johtua siitä, että tuomiossa GfBk oli kyse nimenomaan neuvontapalveluista, joilla on luontainen yhteys salkunhoitoon suppeassa merkityksessä, minkä vuoksi unionin tuomioistuin lausui ainoastaan siitä. Erityisesti julkisasiamiehen toteamukset, joihin unionin tuomioistuin nimenomaisesti viittaa, tukevat sitä, että tunnusomaisia ovat lähtökohtaisesti ainoastaan pelkkä salkunhoito sekä rahastojen hallinnoinnille ominaiset hallinnointipalvelut, joilla on luontainen yhteys siihen ja jotka erottavat sen muista taloudellisista toiminnoista. Jokaista direktiivin liitteessä II mainittua hallinnointipalvelua ei näin ollen voitaisi jo lähtökohtaisesti pitää tunnusomaisena, vaan sillä pitäisi ulkopuoliselle hallinnoijalle ulkoistamisen tapauksessa olla lisäksi luontainen yhteys salkunhoitoon (muutettu suppea tarkastelutapa).

- 27 Tämä muutettu suppea tarkastelutapa olisi yhdenmukainen myös niiden unionin tuomioistuimen toistamien toteamusten kanssa, että yhteissijoitusyrityksistä annetun direktiivin liitteessä II mainitut toiminnot ovat joka tapauksessa tunnusomaisia pääomasijoitusyhtiön hallinnoinnille, jos pääomasijoitusyhtiö suorittaa ne itse. Jos niitä suorittaa ulkopuolinen hallinnoija, niiden on muodostettava kokonaisuutena arvioiden erillinen kokonaisuus ja oltava tunnusomaisia ja olennaisia pääomasijoitusyhtiöiden hoitamalle erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnille, jotta ne voivat kuulua vapautuksen soveltamisalaan.
- 28 Unionin tuomioistuimen ohjeesta, että yhteissijoitusyrityksistä annetun direktiivin liitteessä II mainitun ja ulkoistetun palvelun erityisyyttä arvioitaessa on tutkittava vastuun laajuus ja arvioitavan palvelun tavoite, voitaisiin päätellä, ettei voida tehdä kehäpäätelmää, jonka mukaan direktiivin liitteessä II mainitut palvelut ovat myös ulkoistamisen yhteydessä joka tapauksessa tunnusomaisia erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnille ja kyseisillä palveluilla olisi näin ollen erityinen tavoite ja erityisestä toiminnasta oltaisiin myös vastuussa. Jos tällainen kehäpäätelmä hyväksyttäisiin, vailla merkitystä olisivat unionin tuomioistuimen sitä koskevat ohjeet, että vapautusta voidaan tällaisen palvelun kolmannelle osapuolelle ulkoistamisen yhteydessä soveltaa vain, jos palvelu on erityinen, olennainen ja riittävän itsenäinen. Sitä, onko ulkopuolisen hallinnoijan suorittama direktiivin liitteessä II mainittu palvelu tunnusomaista erityisen sijoitusrahaston hallinnoinnille, on näin ollen arvioitava muilla perusteilla. Unionin tuomioistuimen tuomiossa GfBk esittämien toteamusten valossa on todennäköistä, että sellainen voisi olla luontainen yhteys salkunhoidon pääasialliseen toimintaan.
- 29 Tämä tarkastelutapa saattaa kuitenkin puolestaan olla ristiriidassa edellä mainitun laajan tarkastelutavan kanssa. Suppeaa tarkastelutapaa, jonka mukaan toiminta on tunnusomaista erityisen sijoitusrahaston hallinnoinnille ainoastaan, jos se koskee pääomasijoitusyhtiön pääasiallista toimintaa ja vaikuttaa näin ollen rahaston taloudelliseen tilanteeseen, eivät tue edellä esitetyt toteamukset, joiden mukaan unionin tuomioistuin ei noudattanut komission ja Yhdistyneen kuningaskunnan tätä käsitystä, ja käsityksen painokas torjuminen (tuomio ATP PensionService, 69 kohta). Jäljelle jäisi vielä muutettu suppea tarkastelutapa, jonka mukaan direktiivin liitteessä II mainittu hallinnointipalvelu on erityinen, kun sillä on luontainen yhteys rahaston taloudellisen tilanteen määrittävään salkunhoitoon, vaikka sillä itse ei muuteta rahaston taloudellista tilannetta. Jos viimeksi mainittu käsitys, sellaisena kuin se mahdollisesti käy ilmi tuomiossa GfBk, on oikea, tässä kyseessä olevia palveluja ei voitaisi vapauttaa, koska luontainen yhteys pääomasijoitusyhtiön pääasialliseen toimintaan puuttuu.

Vastuuta koskeva kysymys

- 30 Vastuun merkityksellisyydestä unionin tuomioistuin totesi tuomion Bookit 40 kohdassa (toinen ja kolmas virke) ja tuomion DPAS 36 kohdassa: Tältä osin on erotettava arvonlisäverodirektiivissä tarkoitettu vapautettu palvelu pelkän aineellisen tai teknisen palvelun suorittamisesta. Tämän takia on tarpeen tutkia

erityisesti, kuinka laaja vastuu palvelujen suorittajalla on ja koskeeko tämä vastuu ainoastaan teknisiä seikkoja vai ulottuuko vastuu liiketoimien erityisiin ja olennaisiin osatekijöihin.

- 31 Jos verotuksen kannalta merkityksellisten arvojen määrittäminen sen varmistamiseksi, että osuudenhaltijan verotus tapahtuu sijoitusrahastoja koskevien sääntöjen mukaisesti, on erityistä ja olennaista erityisten sijoitusrahastojen hallinnoinnille, K on vastuussa näistä tunnusomaisista ja olennaisista tehtävistä.
- 32 Jos kyseisten arvojen virheellinen määrittäminen aiheuttaa osuudenhaltijan kannalta haitallisia seurauksia, pääomasijoitusyhtiö on ensisijaisesti vastuussa. Se voisi puolestaan vaatia K:lta korvauksia siviilioikeudellista vastuuta koskevien yleisten periaatteiden mukaisesti. Tämä ei kuitenkaan selvitä kysymystä siitä, ulottuuko tämä vastuu niihin liiketoimien erityisiin ja olennaisiin tehtäviin, jotka ovat tunnusomaisia pääomasijoitusyhtiölle. Jos erityisiä ovat ainoastaan salkunhoidon palvelut suppeassa merkityksessä tai vain hallinnointipalvelut, joilla on luontainen yhteys pelkkään salkunhoitoon suppeassa merkityksessä, K ei olisi tältä osin vastuussa nyt arvioitavasta toiminnasta.

Edellytetty itsenäisyys

- 33 Tuomion GfBk 27 kohdan ja sitä seuraavan kohdan mukaan merkitystä ei ole sillä, muodostaako ulkoistettu hallinnointipalvelu, jolla on luontainen yhteys salkunhoitoon, ainoastaan pääomasijoitusyhtiön lopullisen päätöksen perustan. Unionin tuomioistuimien toisti myös toteamuksen, että erityisten sijoitusrahastojen hallinnointi voidaan jakaa useisiin palveluihin, jotka voivat kuulua vapautuksen alaan. Tällaisten palvelujen ulkopuoliselle hallinnoijalle ulkoistamisen yhteydessä tämä pätee, kunhan kullakin mainituista palveluista täytetään erityisen sijoitusrahaston hallinnoinnin erityiset ja olennaiset tehtävät.
- 34 K myös katsoo tämän johdosta, että itsenäisyys ei edellytä palvelukokonaisuuden olemassaoloa, vaan riittää, että ulkoistettu hallinnointipalvelu voidaan rajata riittävän hyvin. K:n mielestä näin tapahtuu, sillä K suorittaa tulojen määrittämisen yhteydessä rajattuja palveluja, joiden yhteydessä arvopapereiden säilyttäjäältä saadut arvot mukautetaan verolainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Koska itsenäisyyden muodostamaa edellytystä ei ole mainittu tuomiossa GfBk, K päättelee lisäksi, että unionin tuomioistuin on mahdollisesti luopunut tästä kriteeristä tai ei ainakaan anna sille yhtä suurta merkitystä kuin aiemmissa tuomioissa.
- 35 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen käsityksen mukaan unionin tuomioistuimen yleisistä lausumista rahoituspalvelujen ulkoistamista koskevissa tuomioissa, jotka annettiin ajallisesti tuomion GfBk jälkeen (tuomio Bookit, tuomio DPAS, tuomio Fiscale Eenheid ja tuomio Cardpoint), käy yksiselitteisesti ilmi, että unionin tuomioistuin noudattaa edelleen ulkoistettuun palveluun sovellettavan vapautuksen osalta ”kokonaisuutena arvioiden erillisen kokonaisuuden” muodostamaa kriteeriä. Tuomion Bookit 38–41 kohdan, tuomion

DPAS 34 kohdan ja tuomion Fiscale Eenheid 71 kohdan mukaan lähtökohdaksi on otettava palvelun toiminnalliset näkökohdat: jotta palvelu voidaan luokitella erityisen sijoitusrahaston hallinnointiin liittyväksi liiketoimeksi, palvelun on kokonaisuutena arvioiden muodostettava erillinen kokonaisuus, joka täyttää erityisen sijoitusrahaston hallinnoinnin erityiset ja olennaiset tehtävät.

- 36 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on kuitenkin epävarma, miten laajaa ulkoistetun hallinnointipalvelun itsenäisyyden on oltava, jotta se muodostaa kokonaisuutena arvioiden erillisen kokonaisuuden. Sen vuoksi herää kysymys, onko K:n suorittama ja tosiseikoissa kuvattu palvelun osatekijä, arvopapereiden säilyttäjä tai pääomasijoitusyhtiöltä saatujen arvojen ”verotukseen liittyvien tehtävien hoitaminen osuudenhaltijoiden verotuksen varmistamiseksi” kuvattujen verotus- ja sijoitusrahastolainsäädäntöön mukautusten avulla unionin tuomioistuimen kokonaisuutena arvioiden erillistä kokonaisuutta koskevan edellytyksen mukainen.
- 37 Direktiivin 2006/112/EY 135 artiklan 1 kohdan g alakohdan tulkintaa koskeviin kysymyksiin vastaaminen erityisesti erityisen sijoitusrahaston hallinnoinnin laajuuden osalta on ratkaisevan tärkeää vireillä olevassa valitusasiassa, joka koskee verotuksen kannalta merkityksellisten arvojen ulkoistetun määrittämisen verovapautta tai verollisuutta, annettavan päätöksen kannalta. Bundesfinanzgericht ei erityisesti edellä esitetyn, tähän asti arvioiduista tuomioista poikkeavan tilanteen johdosta katso, ettei unionin oikeuden tulkinnasta jää käsiteltävässä asiassa epäilystä. Direktiivin kyseisen säännöksen tulkinnan pikainen selkeyttäminen on lisäksi tasapuolisen kilpailun edun mukaista Euroopan unionissa.